

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 500 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po preizku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2992

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Naša vas

Slovenci smo doma na vasi. Mesto prevarja slovenskega človeka v uradnika, podjetnika ali proletarca po proizvajajo gmojne dobrine, ki prinašajo maloštevilnemu sloju naroda bogatstvo, večino pa napravljajo tem bednejšo, čim bolj način mestnega življenja zbujajo pohlep po vedno novih potrebah in užitkih. Duhovne vrednote, ki jih ustvarja mesto, pa so, kar nam očitna dekadencia naše kulture dokazuje, prestrašene po moralnem zlu vsake vrste. Mesto, stopnjevano do vlemesta, razkroja v vedno bolj naraščajočem tempu naravno organsko skupnost naroda, bodisi družinsko in krvno, bodisi stanovsko in versko ter veže ljudi čisto mehansko v interesne kroge — razdvajajoč človeštvo končno v dva razreda, imajočih in še ne imajočih, ki drug zraven drugega ne moreta več živeti, ampak se morata boriti, dokler ni eden uničen. »Morata«, pravim, ker je to logičen izhod razvoja takega reda, ki je zasnovan na goli koristi in le v blagostanju vsakega vidi vrhovni smoter življenja. Konec tega je potem tisti raj na zemlji, ki obstoja iz splošne nivelizacije, pred katero se je že v polovici preteklega stoletja tako zgrozil Kierkegaard. V tem življenjskem redu tudi narod polagoma preneha biti narod kakor preneha samostojni individui biti individui, spreminjajoč se v številko, enako vsem drugim v velikem obratu proizvajajočih in uživajočih članov množice.

Mi še nismo tako daleč, pa se temu čedalje bolj blizamo. Še obstoja naša vas v svoji samobitnosti, še živi naš kmetijski narod v religiji, naravi in živem občestvu, še se obnavljajo rodovi v večnih globinah Boga in neizčrpni čudežih prirode, še je osnovano moralno življenje našega ljudstva na žrtvi, vzajemnosti in zvesti ljubezni, še velja nekaj pošten in nepodkupljiv značaj pa se s pečatom sramote žigosa neznačajen koristolovec. Toda naglo je začel padati v zadnjih deset letih ta naš narodni etos in pada čedalje bolj. Tudi na vasi se že rodbinska skupnost rahlja, se življenje razduševlja in njegovo težišče iz svetosti doma in cerkve premika v javne lokale in družbe, se uteha večne žeje po sreči ne išče več tako intenzivno ko prej v religiji, v naravi in moralnih podvigih, ampak v užitkih seksusa, senzacije, športnega rekorda in kina. Individualnost vasi izginja z individualnostjo osebe in naroda, ki se standardizira v maso, ki ji ni mar krvnih vezi, narodnih tradicij in kakšnega duhovnega poslanstva v človeški družini ali pa brezkoristnega iskanja resnice, marveč ji je zaslužek, dobiček in ugodje edino, za kar je vredno živeti. In pogosto je, kar se zdi v ljudstvu še vernost in moralna globokost, le vnanja pobožnost, formalizem in strah pred obsodbo okolice, eksistenčne težave pa tudi mišljenje kmetkega človeka čedalje bolj materializirajo. V vsem tem je vzrok, da usiha ono pravo in resnično nacionalno mišljenje, ki nima izvora v umetnih geslih, ampak v globokem čustvu, da je posameznik samo po narodu, cerkvi in državi bližji Svetemu, Velikemu in Absolutnemu, ki nas je vredil v to nadosebno skupnost, ki se ji moramo z verno ljubeznijo podrediti, da uresničujemo namen svojega življenja na zemlji.

Bilo bi pa napačno spričo teh dejstev obupavati; nasprotno, take dobe kakor je naša, morajo vzpodbuditi iskavce resnice, ki jih nikoli ne manjka, k še večjemu prizadevanju, da se narodu ohranijo pravi temelji življenja, ki se dvigajo iz naše zemlje, iz naše vasi in njenega ljudstva ter njegove tradicije, pa nosijo vse ostale stanove in poklice naroda. Četudi se, kakor se danes v jeziku naše dobe pri kmetijski stan ne rentira, je treba, da država vse svoje sile obrne na to, da ga ohrani zaradi moralnega zdravja celote. Ravno zato je treba naše poljedelstvo dvigati, podpirati in intenzificirati; in da se ta potreba čuti v tako zelo industrijaliziranih deželah kakor so severna ameriška Unija, Francija, Nemčija in Anglija, ki danes tekmujejo, kako bi kmetijski stan čim bolj podprle, to je najbolj živ dokaz za resničnost naše teze. Tudi rastoče gibanje agrarne internacionale po vseh kulturnih državah je priča, da človeštvo v poživiti in okrepitevi poljedelstva išče ne samo gmojnega izboljšanja, ampak tudi — in to, čeprav večalimenj — podzvestno, v prvi vrsti — svoje moralne obnove.

Ne bomo razkladali, kako se to vprašanje tiče tudi nas Slovencev. Mi smo prepričani, da je to sploh vprašanje našega obstoja. Čim bolj smo maloštevilni, tembolj je naša moč v notranjih virih našega značaja, v ohranitvi dobrih tradicij naše krvi in duha.

Terzaglav

Z ognjem in mečem

London, 10. maja. x. Vlada kaže v presoji dogodkov v Indiji hladnokrvnost, zanašajoč se na učinkovitost vojnih sredstev, ki so proti vstaškim mobilizirana. Ta sredstva ne obstojajo samo v velikih letalskih eskadrach in avtooklopih, ampak tudi v metalnih ognja in zadržljivih plinih.

Politično računa vlada zdaj posebno na muslimane. Indski uporniki so storili pri izgreduh v Šolapurju veliko neprevidnost, da so svojemu ogorčenju radi pasivnosti muslimanov v borbi za neodvisnost dali duška s tem, da so ubili več muslimanskih policistov in jih z benzinom zažgali, kar je seveda napolnilo muslimane z željo po maščevanju. Zadnje čase uporabljajo oblast proti indskim vstaškim muslimanskim četam.

Največjih nemirov se boje oblasti na današnji dan, ko se slavi spomin takozvane sepojske vstaje, in so zato seveda mobilizirale vse svoje sile. V petek, 9. t. m. so nacionalisti posuli bombajske ulice z letaki sledeče vsebine: »V soboto desetega maja, tri in sedemdesetnica velike vstaje za indsko svobodo, bodite vsi na ulici za odločilno dejanje. Zadnja ura angleške vlade je odbila.«

Na drugi strani je naslednik Gandija, stari Abbas Tiabji izdal povelje za napad na solarne v Darmasari in izjavil: »Mi bomo provocirali ogenj stropnih pušk in bomo poklekili pred njihovimi žreli, kličejo smrt. Ostalo bo prišlo samo po sebi.« Ker je oblast že koncentrirala voja-

štvo okoli solarn, bo, ako bodo gandisti svojo namero res izvršili, prišlo do strašnega krvoprelitja, ker vlada ne misli imeti nobenih ozirov.

Oblasti so podkrepile v svojem sedanjem ostrem kurzu po dejstvu, da se vstaških nemirov udeležuje le inteligenca, oziroma gotovi meščanski krogi, kmetijski narod in nižje kaste pa so popolnoma nedotaknjene od gibanja.

Velik element vznemirjenja pa tvori fakt, da se prihodnjo nedeljo začne v Indiji muslimanski ramazan, na katerem indski muslimani pokorijo ogromne množice krav, ki so Hindom svet. Ob tej priliki se vsako leto dogajajo nemiri, ki bi se utegnili letos izroditi v veliko klanje, ker se muslimani niso pridružili pokretu nepokorščine.

Veliko indskih trgovcev se je te dni v Bombaju zbralo na posvetovanje in sklenilo resolucijo na angleško vlado, da naj začne razgovore z nacionalističnimi voditelji v svrhu sporazuma, ker je sedanje stanje prineslo že ogromno škodo in je delj nevdržljivo. V debati so naglašali, da radi nesloge med Indij in muslimani pa radi še nepremostnih nasprotstev med višjimi in nižjimi kastami revolucionarna odcepitev od Anglije še nima izgleda na uspeh. Trgovski krogi pa morajo tudi vpoštevati nevarnost komunistične strahovlade, ako bi angleško varstvo prenehalo. Na drugi strani so trgovci ljuto napadali angleško vlado, da je prelomila svečano besedo, dano leta 1914. Indiji, pa da celo laburistična vlada zavlačuje dominijon, ki je min-

mum indskih zahtev.

Minister za Indijo, Wedgewood Benn, je v petek, 9. t. m., na vprašanje nekega laburističnega poslanca, ali je to resolucijo sprejel, odgovoril, da še ne, da pa bo vlada, nepremakljivo vztrajajoč pri politiki sporazuma peticijo indskih gospodarskih krogov, ko jo dobi, vzela najresneje v pretres.

London, 10. maja. n. Poročila iz Indije javljajo, da danes v Indiji ni bilo nobenih nadaljnjih nemirov, da pa vlada po vsej deželi silno napeto razpoloženje. Samo v Rangoonu so vsi ladjedelniški delavci stopili v generalno stavko radi aretacije Gandija. Bivši predsednik narodnega kongresa Patel je na velikem shodu predlagal, naj prebivalstvo socialno bojkotira vse angleške uradnike in naj ne plačuje zemljiškega davka.

London, 10. maja. n. Gandijev naslednik v vodstvu pasivnega odpora Abbas Tyabji je oznanil, da bo v ponedeljek zvečer s kongresnimi prostovoljci iz Karahija odpotoval v Darasano, kjer hočejo napasti vladne solne zaloge.

Surat, 10. maja. AA. Patel, bivši predsednik zakonodajne zbornice je govoril na javnem shodu in predlagal socialni bojkot vladnih uradnikov. Nadalje je pozval prisotne, naj ne plačujejo agrarnih davčin, dokler bo Gandi zaprt.

Pariz, 10. maja. AA. »Havas« poroča iz Newyorka, da tamkaj krožijo vesti o tem, da sta se v Indiji uprli dve domači diviziji.

O čem sta govorila Briand in Henderson

Stremljenje po zvezi evropskih držav — Pred pogajanjmi med Francijo in Italijo

Pariz, 10. maja. n. »Matin« izjavlja, da je bil razgovor med Briandom in Hendersonom začetek nove velike zunanje politične aktivnosti za pospeševanje razvoja mirovnih načrtov glede panevropske ideje, razorožitve in sploh vsega mednarodnega sodelovanja. Priprave za Youngovo posojilo so pokazale, da obstoja močna struja za mednarodno solidarnost in skupno delo.

Briand bo začetkom prihodnjega tedna razposlal vprašalno pismo o evropski federaciji, ki jo je francoska vlada odobrila soglasno, ki se je včeraj že sporočila Hendersonu in zavezniki poslanikom, ki so bili prisotni pri podpisu ratifikacijskega zapisnika o Youngovem načrtu. Verjetno je, da bo Briand vprašalno pismo osebno izročil zunanjim ministrom, ki bodo prisotni v Zenevi.

Obenem se bodo s sodelovanjem Anglije, ki je bolj kot sploh kdaj odločena, vreči na tehnično vso svojo avtoriteto, začela pogajanja za sporazum z Italijo. Mornariški problem se pri tem ne bo načel direktno, temveč se

Angleško-francosko zavezništvo

Anglija ne bo podpirala italijanske zahteve po pariteti z Francijo

Pariz, 10. maja. n. Angleški zunanji minister Henderson je danes opoldne odpotoval v Zenevo, Briand pa bo odpotoval jutri zjutraj. O uspehu njunih razgovorov so politični krogi brez izjeme zadovoljni. Verjetno je, da Anglija ne bo podpirala italijanskih zahtev glede pomorske paritete s Francijo, da bi s tem zavrla francoske aspiracije po hegemoniji na Sredozemskem morju, temveč je verjetneje, da je Anglija odločena, storiti vse, da reši s tolikim trudom dosežene londonske dogovore in aktivno sodeluje pri sporazumu med Parizom in Rimom.

Henderson je ponudil Briandu tako posredovalno vlogo, ki bo tudi pri obravnavanju sre-

dozemskega vprašanja še gotovega pomena. Zadovoljstvo radi angleško-francoskega sporazuma je v Parizu tem večje, ker je včerajšnji govor Grandija admirala Pariz. Posebno se je zamerilo Grandiju, da je naglašal nemožnost, da bi se brez konca razlikovalo med zmagovalci in premaganci in da je zahteval, da se mirovne pogodbe prilagodijo spremenjenim realnostim in vezem novejšega časa. Temu nasproti se trdi, da je italijanski vladi očitno namo na to, da vrši poceni propagando v bivših sovražnih državah, ker bi tudi Italija pri reviziji mirovnih pogodb lahko zelo veliko zgubila, pridobila pa nič.

Pomladno zasedanje Sveta DN

Predsednik dr. Marinkovič — Sestanki zunanjih ministrov

Zeneva, 10. maja. AA. V ponedeljek bo otvorjeno redno pomladansko zasedanje sveta Društva narodov. Predsedoval mu bo jugoslovanski minister za zunanje zadeve dr. Voja Marinkovič. Zasedanje bo trajalo 4 do 5 dni. Nemčijo bo prvič po smrti dr. Stresemanna zastopal državni minister dr. Curtius. Zasedanja se nadalje udeležijo francoski minister za zunanje zadeve Briand, angleški zunanji minister Henderson, italijanski minister za zun. zadeve Grandi, poljski zunanji minister Zaleski in finski minister Procope.

Poleg vprašanj, ki so na dnevnem redu zasedanja sveta Društva narodov, bodo zbrani ministri razpravljali med sabo o raznih diplomatskih zadevah. Nemški minister za zunanje zadeve Curtius bo po vsej priliki govoril o poljskim zunanjim ministrom grofom Zaleskim o napetosti, ki je nastala med Poljsko in Nemčijo, ker je le-ta povišala agrarne carine.

Dunajska vremenska napoved. Nekoliko topleje. Vendar pa še neprijetno vreme. Ponekod deževje. Na prostih legah je še nevarnost slane.

Priprave za jugoslovanski evharistični kongres

Zagreb, 10. maja. u. Priprave za evharistični kongres v Zagrebu se v polni meri vršijo. Osrednji odbor v Zagrebu je dal izdelati poseben plakat, ki ga je narisal umetnik Giral v petih barvah. Plakat je izredno lepo izdelan. V začetku junija se bo ta plakat poslal na vse škofijske odbore. Kongresni znak je izdelal profesor Kerdič, znan zagrebški umetnik. Na znaku je upodobil kmeta in kmetico, ki se klanjata Odršeniku. Kerdič je izdelal tudi kelih, ki so ga Hrvatje ob priliki romanja leta 1925 poklonili svetu Očetu.

Obenem se organizirajo tudi tehnični pripomočki, ki se bodo uporabili ob priliki kongresa. Na stebrih stolnice se bodo postavili megafoni, da bodo mogli tudi najbolj oddaljeni poslušalci čuti besedo.

Škofijski odbori so že organizirani povsod. Ljubljanskemu načeluje vseučiliški profesor dr. Ujčič. Da bo zunanji vtis manifestacije čimvečji, razglašajo Osrednji odbor željo, da bi prišli posamezniki v narodnih nošah, v katerih naj bi se udeležili procesije, da bi imela čimvečji živopisni značaj.

Pogajanja med TPD in železnico

Belgrad, 10. maja. Med upravo državnih železnic in zastopniki Trboveljske premogokopne družbe so se pričela ponovna pogajanja radi določitve količine in cen, ki jih bo uprava državnih železnic naročevala od TPD. Pogajanja bodo vsekakor trajala precej dolgo, ker je sinoči nenadoma obolet prometni minister Radivojevič.

Prometni minister operiran

Belgrad, 10. maja. AA. Včeraj je iznenada obolet minister prometa g. Lazar Radivojevič. Nahaja se v sanatoriju Živkovič, kjer je bila nad njim izvršena operacija. Njegovo stanje je zadovoljujoče. G. minister je bil operiran snoči med 22. in 23. uro. Imel je močno vnetje slepiča. Operacija je prav dobro uspela in bolnik se počuti dobro. Temperatura znaša 36,7.

Poslovanje zadrug in davki

Belgrad, 10. maja. AA. Ministrstvo za trgovino in industrijo je obvestilo ministrstvo za finance, da posamezne nabavljalne in konsumne zadruge v mnogih primerih prodajajo svoje blago vsem in vsakomur, samo ne zadrugarjem, kakor to odreja zadrugi zakon. Zato je davčni oddelek ministrstva financ poslal finančnim direktorjem razpis, v katerem odreja, naj od vseh tovrstnih zadrug zahtevajo, da priobčijo s svojimi poslovnimi bilancami za preteklo leto tudi podatke o številu polnopravnih zadrugarjev, o obsegu in vrsti nabavljajalnih poslov s potrdilom, da je bil ves posel opravljen samo z zadrugarji. V primeru, da se ugotovi o teh zadrugarjih, da ne vrše poslov samo s svojimi zadrugarji, morajo finančne direkcije take zadruge obremeniti no zakonu o neposrednih davkih.

Materinski dan

»Kam vam poročam: prijeli se bomo za roke in bomo stali čez prag. Stopiti bomo pred samoga Jezusa. Nagnil se bo dobrotljivo k nam in bo rekel: Pozdravljeni, devetkrat ubogi, zdaj desetkrat bogati, ki ste bili težni in lačni ljubavi; dajte, da vas napojim in nasitim! — In najprej bo prijel za roke vas, o mati, za te uboge, ljube roke, ki so toliko razdale, nikoli ničesar prejeli!...«

Ivan Cankar.

Vesoljni svet praznuje danes materinski dan, ki so ga pred več leti prvi uvedli Američani, nakar se je razširil po drugih deželah. Pri nas smo sicer praznovali materinski dan že dne 25. marca, na Marijin praznik — saj je katoličanom Mati božja najvzvišenejši materinski vzor. Vendar se z vsem srcem pridružimo tudi prazni dandanašnjega mednarodnega materinskega dneva.

Dejansko je nekaj lepega in velikega, kakor si danes možje in žene vseh narodov in ver, vseh svetovnih nazorov podajajo roke v eni sami misli: da se spominjajo matere in jo počaste — predvsem vsak svojo, a preko nje vse matere lastnega naroda, v prvi vrsti pa tiste, ki v stiski in revščini vrše svojo težko nalogo.

Na različni način se v različnih narodih praznuje dandanašnji praznik. Ponekod s hrupno reklamo in velikimi slavnostmi, drugod s tiho zbranostjo in dobriimi, socialnimi deli na korist mater. To poslednje je gotovo najboljšje. Tudi tam, kjer je beda tako velika, da družina materi v znamenje tega dne ne more pokloniti drugega nego šopek poljskih cvetlic, more biti ta dan lep in blagoslovljen.

Če se druge nedelje razprši družina na izlete in sporne prireditve, prepustijo materi pospravljanje in šivanje, delo in trud, naj ostane vsaj ta dan zbrana okoli nje in jo razbremenijo pri njenem delu. Marsikdo bo pri tem morda prvič opazil, iz kolikih žrtv je sestavljen vsak dan naših mater. Danes naj vsaka mati čuti, da ni pepelica v hiši, marveč središče, srce družine.

Predvsem pa naj bo dandanašnji praznik častni dan posebno tistih mater, ki so brez pridržka sprejele naše žrtve materinstva in dale življenje od svojega življenja mnogostevilnim otrokom. Neredkokdaj zanemarijo namreč spoštovanja zaslužni ali v najboljšem slučaju nevoljno in obsojajoče usmisljenje, češ: »Kako more biti danes kdo tako nespeten, da ima toliko otrok!« Danes se poklonimo tem materam kot junakinjam in mučenicam.

A če je mati že mrtva? Ali naj naša ljubezen ne najde drugega iztaza nego v vencu zelenja in šopku cvetic, ki jih ji položimo na grob? Arabska legenda pripoveduje, da je prišel nekoč k Mohamedu mladenič in ga vprašal: »Moja mati je umrla in rad bi počastil njen spomin. Povej mi, kaj naj storim?« In Mohamed mu je odgovoril: »Pojdi in kopli v puščave vodnjake.« Tudi nam velja ta odgovor: najlepše bo vsak počastil spomin svoje matere, ako bo odprl svoje srce in stegnil svoje roke v pomoč revnim materam. Vsa v svoji lastni okolici pozna take matere in vdove, najde jih pa tudi po bolnišnicah, porodnišnicah, hiralnicah in ubožnicah, najde pa zlasti tudi po barakah, kletah in podstrešjih... Na mirah vplivnih ljudi leže različne prošnje mater in vdov — danes naj se spominjajo nanje in jih rešijo po človeški možnosti in ne po birokratičnih predpisih.

Za mladino se v vedno večjem obsegu skrbi, da se more vsaj par tednov na leto v čistem zraku, v prosti naravi, ob dobri hrani in prosta šole in drugih bremen okrepiti, poživiti telo in dušo. Prav je tako, po tej poti treba iti dalje. Toda kdaj se bomo na enak način spomnili in poskrbeli za revne, nezasišane izčrpane in izmučene matere? Ali se kdaj zmislimo na to, koliko je mater, ki v vsem svojem življenju niso imele niti en dan počitnice, skoraj nobene ure počitka? Če je otrok vreden narodove skrbi in pomoči, ali ni tega vredna tudi ljudska mati? Ta mati, ki se vedno junaško vztraja na težki postojanki materinstva, katero njene srečnejše sestre posedujejo in izobraženi sloj trumoma zapuščajo...

Mesec maj je sedaj, Marijin mesec, Marija, mati krščanstva, razširja svoj plašč nad vsemi narodi in časi, tudi nad ubogimi, teptanimi materami sedanjega časa. Njej je znano, kaj se pravi biti zaničevan in ubog, dočim imajo drugi vsega v izobilju, kaj se pravi, ne imeti strehe nad glavo, ne zase ne za svoje čete, in se morati zadovoljiti s hlevom v tej ali oni obliki. Ona razširja svoj plašč nad vsako posamezno družino, v kateri danes ljubijo in časte mater... razširja pa tudi nad tistimi neštetimi družinami, v katerih je beseda »matič« postala prazen zvok... Edino v zavetju tega plašča, v znamenju idealov, ki jih vtelesuje Mati božja, se bo materinstvo dvignilo do nove časti, bodo matere našle moč in pomoč za svoje težko, sveto zvanje. V tem zmislu praznujemo materinski dan.

Senzacionalna aretacija

Praga, 10. maja. z. Včeraj je bil aretiran znani češkoslovaški dramatik pisatelj dr. Ante Dvořák, ki je obenem sanitetni podpolkovnik. Aretiran je bil radi suma korupcije pri naborih. Dodeljen je bil vojaškemu poveljstvu v Pragi. V tem svojstvu je sprejemal podkupnino. V afero je vpletenih več najuglednejših praških rodbin. Na njegovem stanovanju so našli velike vsote denarja. Poleg Karla Čapka je on eden izmed najznamenitejših češkoslovaških književnikov, zlasti kot historični dramatik. Bil je obenem član uredništva in kritik za »Česke slovo«. Njegova aretacija je izzvala ogromno senzacijo.

Praga, 10. maja. AA. CTK poroča, da je bil razen sanitetnega podpolkovnika dr. Arna Dvořáka aretiran tudi major Petek, ker je osumljen korupcije pri novacenju.

Zagrebska vremenska napoved. Hladno, od časa do časa je mogoče tudi dež.

Panevropska manifestacija v Berlinu

Udeležijo se je najodličnejši zastopniki panevropskega gibanja

Berlin, 10. maja. n. V nedeljo in ponedeljek bodo v Berlinu velike panevropske manifestacije, na katere bo prišel grof Coudenhove-Caleari z večjim številom najuglednejših inozemskih panevropskih voditeljev. Tako bodo prišli iz Francije Loucheur, ki bo predaval o gospodarski organizaciji Evrope, Barthelemy in Seruys, iz Španije Alvarez, ki bo predaval o Pan-evropi in Panameriki, dalje bivši jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčič ter iz Nemčije Thomas Mann in Koch-Weser.

Panevropski pokret je imel v zadnjih mesecih bistvene uspehe, ki jih je posebno pripiso-

vati Briandovemu načrtu. Skoro v vseh državah so člani narodnih odborov obenem vladni člani. Tako se je na Norveškem sestavil odbor pod častnim predsedstvom Kristijana Nansena, na Finskem odbor pod ministrom Procopejem, v Romuniji pod Lahovarijem, v Jugoslaviji pod dr. Korošcem, v Avstriji pod dr. Seiplom, ter bosta k temu odboru pristopila tudi zvezni kancler dr. Schober in bivši kancler dr. Renner. Glavnemu odboru panevropskega pokreta so se med drugimi pridružili Venizelos, Titulescu, Kreuger, Caillaux, Deladier itd. Na češkoslovaškem je prevzel častno predsedstvo dr. Beneš.

Delavska stranka za imperij

Sudansko in malteško vprašanje

London, 10. maja. x. Po očitkih delavski vladi, da je preveč popustljiva, je zdaj konservativno časopisje začelo o njeni politiki zopet simpatično pisati. Opaža se, kakor vedno v resnih trenutkih, da se vse angleške stranke strnejo v zunanje-političen kurs, čeprav si nasprotni listi dovoljujejo najostrejšo kritiko.

Zlasti se je delavska stranka izkazala v sudanskem vprašanju. Stvar je čisto razumljiva, ker je Sudan ogromna zaloga bombaža, ki preskrbuje angleško industrijo s sirovino in angleško delavstvo z delom. Ker pogajanja sama tiče, se izve, da so Egipčani zahtevali civilno in vojaško soupravo v Sudanu. Henderson je vojaško soupravo a limine odbil, koncediral pa najbolj liberalno upoštevanje egipčanskih interesov pri regulaciji, oziroma zavezovanju in otvarjanju nilskih voda. Egipčani so končno na to pristali, da se odpovedo pravici takojšnje souprave v Sudanu, pač pa so zahtevali, da se dovoli vseljevanje Egipčanov v Sudan sine linije; o soupravi naj se sklone sporazum pozneje.

Split prof. Plečniku

Split, 10. maja. z. Občina je sem povabila profesorja na ljubljanski tehnični fakulteti Josipa Plečnika, da bi sodeloval na vprašanju regulacije mestnega pristanišča v zvezi z načrtom za zgraditev hotela. Plečnik bo tudi član juries za regulacijo Bačvice.

Belgrajski proces

Belgrad, 10. maja. u. Danes je bilo zaslišanih šest obtožencev. Skupno je bilo doslej zaslišanih 21 obtožencev. Ostanejo še trije obtoženci, ki so vsekar osrednje osebe tega procesa. To so: Milko Begić, dr. Vladko Maček in prof. Jakob Jelašić.

Prvi je bil danes zaslišan Stjepan Glušač, mesarski pomočnik pri obtoženem štraku. Zanika vsako sodelovanje v teroristični organizaciji. Ena-tudi druge slučaje obtožbe.

Tudi Milan Levnajič, ki je po poklicu klinčavničar, zanika, da je bil član teroristične organizacije kakor tudi vsako krivdo. Anton Stefančić zanika prav tako, da bi bil član teroristične organizacije. Pavle Debanjič ne ve za to teroristično organizacijo, pač pa se je večkrat sestal z nekaterimi obtoženci.

Gostilničar Franjo Kuntić priznava, da je bila k njemu prišla neka ženska, katere mu je prinesla paket, v katerem je bil revolver. Po ta paket je pozneje prišel nekdo, ki ga je dvignil pod geslom »Sljeme«. Predsednik nato pozove obtožence, naj si ogleda obtožence. V Bernardiču je spoznal tistega, ki je prišel po paket. Dalje pravi, da je najbrže bil Jelašić tisti, ki ga je obvestil, da bo neka ženska prinesla paket. Na sodniško vprašanje, ali je Jelašić pri tem omenil dr. Mačka, je Kuntić dejal, da ga je omenil.

Nato je bil zaslišan dr. Milan Glebovič, odvetnik, ki priznava, da se je sestal s Hadžijo in da sta pri tej priliki govorila proti poklonitveni deputaciji. Priznava, da je pisal pismo, ki pričena: »Dragi gospod podpredsednik! V pismu se pravi, da ga je izdal Levnajič. Pravi, da ni bil umešan nikjer v nobeno organizacijo.

S tem je bilo današnje zasliševanje končano. Da bi sodišče moglo pregledati ves dosedanj materijal, je predsednik odredil, da se bo prihodnja razprava vršila v torek.

Ceškoslovaški strojevodje

v Zagrebu

Zagreb, 10. maja. z. Danes so prispele v Zagreb zastopniki češkoslovaških strojevodij. Na kolodvoru so bili slovesno sprejeti. Iz kolodvora se je formalni sprevod, ki je korakal v mesto. Zvečer jim je bil v mestni kleti prirejen slavnostni banket.

Gibanje tujega kapitala

v Jugoslaviji

Dunaj, 10. maja. n. Glede vesti, da je Mauthnerjev koncern v akciji za splošno sanacijo podjetij prodal del svojih podjetij, ki se nahajajo v Jugoslaviji, doznava Vaš dopisnik, da se je prodala edino belgrajska predilnica Steinovi predilnici v Pragi, ki je lastnica Jugoslovske v Kranju, in sicer zato, ker ne spada v produkcijski program koncerna. Vse druge Mauthnerjeve tovarne v Jugoslaviji ostanejo nadalje v koncernu.

Drobne vesti

Zagreb, 10. maja. z. Glavna razprava proti Josipu Predavcu, ki je obtožen radi poloma Seljačke zadružne banke, se bo vršila 17. maja. Obtožnica mu je bila izročena 8. maja. Glavni njegov zagovornik bo odvetnik dr. Juraj Košutič.

Dubrovnik, 10. maja. p. Dubrovaška mestna policija je prepovedala vsem ženskam streči v gostilnah, kavarnah, restavracijah in krčmah. Prepoved velja za ozemlje Dubrovnika od 15. maja dalje.

Nemčija-Anglija 3:3

Berlin, 10. maja. n. Danes je bila v grunwaldskem stadionu pred 50.000 gledalci meddržavna nogometna tekma med Nemčijo in Anglijo. Nemški amaterji so dosegli nasproti najboljšim angleškim poklicnim nogometašem razmeroma zelo čustven uspeh, ker je igra nedoločena 3:3.

Kot najboljšo masažno in domačo zdravilno sredstvo proti

revmatičnim bolečinam

zobo- in glavobolu, prehlajenju, trganju, za negovanje telesa, ust, osvežlost, krepitev mišičevja, ter živčevja sploh se uporablja

že pol stoletja priznana

levja Mentol-droženka

francosko žganje

Dobiva se v originalnih plombiranih steklenicah v pristni prelovojni kakovosti v vseh drogerijah in trgovinah z mešanim blagom

Slovanski geografi v Ljubljani

III. kongres slov. geografov in etnografov, ki se je 4. t. m. slovesno otvoril v Belgradu, se vrši kot takozvan potovalni kongres na raznih krajih naše države. V večjih mestih se udeleženci ustavijo za en dan in zborujejo ločeni v sekcije za posamezne stroke, obenem si pa na krajših izletih ogledujejo zemljepisne in narodopisne posebnosti dotične pokrajine. Iz Belgrada so se odpeljali z ladjo po Donavi skozi slovita železna vrata do Prahova in nato s posebnim vlakom v Zajčcar in Nis. Iz Nisa se odšli v Skopje in odtod po kosovski železnici do Mitrovice; ker ta proga danes še nima nadaljevanja, morajo napraviti nadaljnjo pot do saarjevske proge z avtobusi. Iz Sarajeva se odpeljajo v Dubrovnik in nato po morju v Split, iz Splita pa naravnost v Ljubljano, kamor dospo posebni vlak kongresistov v sredo ob 19.

Med udeleženci kongresa, ki jih je blizu dvesto, se nahajajo v večini gostje iz Poljske in Češkoslovaške pa tudi nekateri odlični znanstveniki iz zapadnih držav. Naša država se zaveda velikega pomena tega obiska in naše oblasti skušajo napraviti gostom njih počevanje čim prijetnejše. Po vseh mestih so bili pripravljeni sprejeti in gotovo bo tudi naša Ljubljana pokazala svojo tradicionalno slovansko gostoljubnost. V to svrhu se je že pred tedni osnoval krajevni pripravilni odbor. V častnem odboru se nahajajo g. ban ing. Serbec, div. gen. Tripkovič, knezoškof Jeglič, župan dr. Puc, rektor univerze dr. Dolenc, upravnik Nar. gledališča Oton Župančič in predsednik Glasbene Matice dr. Ravnhilf. Vse podrobno delo pa vrši izvršilni odbor pod vodstvom univ. prof. dr. Hinterlechnerja ter dekana dr. Cankarja, kjer sodelujejo poleg našega geografskega društva še zastopniki raznih narodov.

Za bivanje v Ljubljani se je doslej določil naslednji program. Po prihodu in pozdravih na kolodvoru v sredo 14. t. m. se podajo gostje v dvorano Filharmonične družbe, kjer se vrši njim v čast pevski koncert Glasbene Matice. Po koncertu bo slavnostna večerja, ki jo priredi gostom ban Dravske banovine in mestni župan ljubljanski. Drugo jutro, v četrtek 15. t. m., si bodo gostje v skupinah ogledovali mesto, nakar se ob 10 prične zborovanje sekcij v prostorih univerze. Ob 12 se gostje odpeljejo s svojim vlakom na Bled, kjer ostanejo popoldne in se zvečer odpeljejo natavnost v Zagreb, kjer bo naslednji dan kongres zaključen.

*

Belgrad, 10. maja. u. Poročajo iz Sarajeva: Po potovanju po južni Srbiji so danes prispele v Sarajevo slovanski etnografi in geografi. Na železniški postaji so bili delegati svečano sprejeti. V imenu banske uprave jih je pozdravil načelnik Pastrovič. So se takoj odpeljali na Ilidže in si ogledali Sarajevo. Popoldne so imeli svojo sejo. Jutri odpotujejo v Dubrovnik.

Pri tej priliki se je v Sarajevu nahajal tudi poljski poslanik na našem dvoru Babinski.

Zborovanje srednjeevropskih borz v Zagrebu

Dunaj, 10. maja. n. V svrhu priprave letošnjega letnega zasedanja srednjeevropskih borz, ki bo v Zagrebu, je bilo danes v sejni dvorani dunajske borze pod predsedstvom generalnega tajnika Spira Beručića iz Zagreba posvetovanje generalnih tajnikov, katerega so se udeležili tudi generalni tajnik dr. Engel iz Budimpešte, dr. Eckstein iz Prage, dr. Radosavljevič iz Belgrada, Ernest Hieng iz Ljubljane, ter konceptni uradniki dunajske borze. Za belgarsko borzo je bil prisoten tudi upravni svetnik Milivoj Cincarevič. Po podrobni razpravi se je določil dnevni red za letno zasedanje, katerega bo moralo potrditi tudi še borzno vodstvo.

Poziv »Jadranske Straže«

Vsi člani »Jadranske Straže« se vabijo, da se udeležijo pogreba našega pokojnega zasluznega predsednika dr. Frana Vodopivca. Sestanek na Bleiweisovi cesti pred jahalnico.

»Jadranska Straža« bi morala snoči imeti redni občni zbor, ki pa je bil preklican. Vršil se je žalni občni zbor, na katerem je imel podpredsednik Stupica žalni nagovor.

»Jadranska Straža« - Oblastni odbor v Ljubljani - javlja tužno vest, da je dne 10. maja 1930 umrl njen velezaslužni predsednik, gospod

Dr. Fran Vodopivec

bivši veliki župan v Ljubljani.

Slava njegovemu spominu!

Ljubljana, dne 10. maja 1930.